

4. Канделаки Т. Л. Семантика и мотивированность терминов / Канделаки Т. Л. – М., 1977. – 167 с.
5. Квитко И. С. Научно-техническая терминология / Квитко И. С. – Львів, 1974. – 16 с.
6. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения : учеб. пособие / Кияк Т. Р. – К. : УМК, 1989. – 104 с.
7. Куделько З. Б. Антонімія в терміносистемі ринкових відносин / Куделько З. Б. // Вісник нац. ун-ту „Львівська політехніка”. Серія : „Проблеми української термінології”. – Львів, 2004. – С. 106-109.
8. Лотте Д. С. Как работать над терминологией / Лотте Д. С. – М. : АН СССР, 1968. – 74 с.
9. Панько Т. И. От термина к системе / Панько Т. И. – Львов : Вища шк., 1979. – 148 с.
10. Пілецька Н. В. Економічна термінологія як об'єкт дослідження / Пілецька Н. В. // Вісник нац. ун-ту „Львівська політехніка”. Серія : „Проблеми української термінології”. – Львів, 2008. – № 620. – С. 175-182.
11. Южакова О. І. Метафора у термінології холодильної техніки / Южакова О. І. // Вісник нац. ун-ту „Львівська політехніка”. Серія : „Проблеми української термінології”. – Львів, 2007. – № 593. – С. 45-52.
12. Longman Business English Dictionary. Pearson Education Limited, 2007. – 594 p.

*Людмила Закреницька
(Хмельницький)*

НАЦІОНАЛЬНЕ І ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНЕ В ТЕРМІНОЛОГІЧНІЙ НОМІНАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКО-БОГОСЛОВСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ

Досліджується взаємодія національного і інтернаціонального факторів у термінологічній номінації англійської християнсько-богословської терміносистеми. Визначається генетичний склад досліджуваної терміносистеми, вивчаються основні способи її номінації з урахуванням взаємодії національного й інтернаціонального факторів.

The article deals with the study of national and international factors in the process of terminological nomination of English Christian theology terminology. Genetic

composition of the given terminology system is determined, main ways of its nomination counting interrelation of national and international factors are studied.

Науковому розвитку окремих терміносистем різних галузей знань передує період стихійного термінотворення, коли в окремих мовах накопичується достатній арсенал тематично об'єднаних слів для позначення відповідної системи понять. Поряд із низкою спільних рис у творенні наукових термінологій у сучасних розвинених літературних мовах, кожній з них притаманні особливості, власні традиції, що склалися історично в процесі становлення її наукового стилю. Характер реалізації цих традицій великою мірою визначається специфікою наукових і мовних контактів народу, її носія, з іншими народами, а також співвідношенням між системою понять окремої галузі науки й їх термінологічним вираженням [1, с. 97].

Серед проблем, пов'язаних із дослідженням термінологічної лексики, останнім часом спостерігається зростання уваги до питання взаємодії національних і інтернаціональних компонентів у процесі становлення й функціонування галузевих мікросистем, оскільки на сучасному етапі в будь-якій терміносистемі для ряду понять паралельно функціонують автохтонні та запозичені найменування, а в ряді терміносистем найменування одного типу переважають над іншими.

Питання теорії термінологічної номінації, взаємодії національного та інтернаціонального факторів у формуванні різногалузевих терміносистем досліджували у своїх працях К.Я. Авербух, М.М. Володіна, В.М. Лейчик, Л.О. Симоненко, С.О. Соколова, І.В. Короненко, В.Н. Прохорова, О.І. Павлова та багато інших науковців.

Незважаючи на те, що вивчення явища термінологічної номінації та ролі національного й інтернаціонального факторів у формуванні терміносистем наявне в більшості праць, присвячених дослідженню термінологій різних галузей знань сучасної англійської мови, проте в англійській християнсько-богословській терміносистемі способи термінологічної номінації з урахуванням генетики лексичних одиниць ще не були предметом окремого дослідження.

Метою статті є вивчення національного й інтернаціонального факторів у термінологічній номінації англійської християнсько-богословської терміносистеми. Поставлена мета передбачає: 1) вивчення

генетичного складу досліджуваної терміносистеми; 2) виявлення способів термінологічної номінації окресленого корпусу термінів; 3) визначення ролі національного й інтернаціонального факторів у межах кожного способу номінації. Матеріалом дослідження є 1983 терміни, вибрані шляхом суцільної вибірки.

Відомо, що термін виникає на основі природної мови того народу, який його творить, тому лексичні одиниці природної мови є вихідною базою сучасних термінологій. Проте слід зазначити, що практично жодна природна мова при творенні термінів не може обійтися своїми власними ресурсами, тому термінологія багатьох галузей знань різних мов свої лексичні засоби запозичує звідусіль, що робить її склад надзвичайно строкатим, поєднуючи в національні і інтернаціональні елементи [1, с. 226].

Дослідження складу англійської християнсько-богословської терміносистеми (далі АХБТ) свідчить про те, що характерною особливістю цієї терміносистеми є її інтернаціональний характер, який зумовлений, перш за все, тим, що зародження і становлення основного корпусу понять і термінів цієї термінології, до входу в систему англійської мови, відбувались на основі грецько-латинської мовної реальності. Тому значне домінування термінів іншомовного походження над питомими є очевидним фактом. Водночас результатом взаємодії національного й інтернаціонального стає утворення так званих гібридних термінів, які поєднують у своєму складі елементи обох вищезазначених груп.

Аналіз мовного матеріалу дозволив розподілити всі терміни АХБТ на три основні генетичні класи: питомі терміни, іншомовні запозичення та гібридні терміни. Найбільш численна генетична група іншомовних запозичень, яка за обсягом складає 1428 одиниць, що становить 72,01 % всіх термінів. Середню ланку займають гібридні терміни, які нараховують 448 одиниць, що відповідає 17,55 % всієї терміносистеми. Достатньо високий відсоток гібридних термінів у складі АХБТ узгоджується з думкою деяких науковців, що в останні десятиліття помітна зростаюча тенденція до гібридизації терміна [1, с. 228]. Однак інша думка низки науковців про те, що національна термінологія переважає у давніх терміносистемах, якою, зокрема, є АХБТ, не підтверджується результатами нашого дослідження, оскільки питомі терміни складають меншість – 207 одиниць, що становить 10,44 % всіх термінів (рис.1).

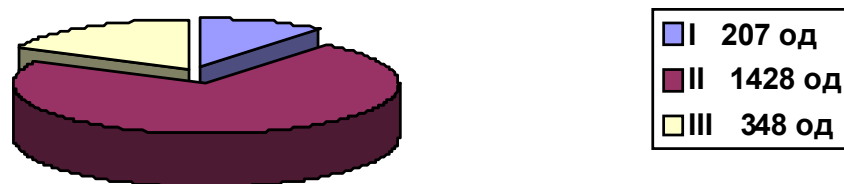

Рис. 1. Генетичний склад англійської християнсько-богословської терміносистеми:

- I. Питомі терміни – 207 од. (10,44 %).
- II. Запозичені терміни – 1428 од. (72,01 %).
- III. Гібридні терміни – 348 од. (17,55 %).

Особливість генетичного складу АХБТ знаходить своє відображення в термінологічній номінації окресленої терміносистеми. Під термінологічною номінацією традиційно розуміють процес найменування спеціальних понять науки і техніки, який полягає у створенні найменувань особливого типу – термінів, слів і словосполучень спеціальної сфери використання, які створюються (запозичуються) для точного вираження спеціальних понять [2, с. 98]. Номінація в науковій галузі мови – цілеспрямований, творчий процес найменування спеціальних понять, який характеризується значно більшою роллю суб'єкта номінації та зумовлений взаємодією зовнішніх і внутрішніх мовних факторів. Певна річ, що, будучи мовним вираженням спеціальних понять, терміни утворюються відповідно до законів конкретної мови [2, с. 15]. Однак необхідно зауважити, що термінотворення являє собою процес переважно вторинної номінації, результатами якої є похідні терміни за змістом та морфологічним складом.

Термінологічна номінація, яка покликана задовольняти постійно зростаючі потреби в називанні нових спеціальних понять науки і техніки, використовує всі способи номінації, властиві національній загальнолітературній мові. Однак вона виділяє і використовує насамперед такі способи номінації, які здатні відобразити специфіку науково-технічної галузі мови. Дослідження основних способів термінологічної номінації в різногалузевих тер-

міносистемах сучасної англійської мови показало, що серед них можна виділити такі: 1) семантичний (використання як терміна слова чи словосполучення загальнолітературної мови із наданням йому нового змісту); 2) морфологічний (створення нового терміна шляхом афіксації, словоскладання і скорочення); 3) синтаксичний (формування стійких термінологічних словосполучень). Безперечно, усі згадані вище способи термінологічної номінації за своєю поширеністю неоднакові. Так, деякі науковці виділяють семантичний спосіб як один із найпоширеніших у сучасній англійській мові [3; 4]. Інші вказують на переважаючу продуктивність синтаксичного способу термінологічної номінації в багатьох термінологіях ряду європейських мов [5, с. 114].

Аналіз способів термінологічної номінації в АХБТ показав, що, як і в більшості англійських різногалузевих терміносистем, найпоширеніший синтаксичний спосіб номінації, за допомогою якого утворено 813 термінів-словосполучень, що становить 40,9 % усіх термінів. Активне утворення і використання термінів-словосполучень в галузях науки і техніки, зокрема, й АХБТ, зумовлено тим, що за їх допомогою вдається з максимальною чіткістю відобразити різноманітність ознак поняття. Перевагою таких одиниць термінологічної номінації є те, що вони мають такі важливі для терміна властивості, як однозначність, точність і системність.

Термінологічні словосполучення з погляду усталеності посідають проміжне місце між вільними словосполученнями і фразеологізмами. Однак, на думку К.Я. Авербуха, природа зв'язаності складеного терміна, на відміну від фразеологізму, не семантична, а поняттєва [6, с. 187].

Генетично терміни-словосполучення можуть виникати на основі питомих, запозичених, а також взаємодії національних та інтернаціональних терміноелементів. Це яскраво простежується в ряді термінів-словосполучень, наприклад: *analogy (Fr or L – Gr) of being (E)* – аналогія буття, *analogy (Fr or L – Gr) of faith (Fr – L)* – аналогія віри, *the Gospel (OE) of the Kingdom (OE)* – Євангеліє Царства. Аналіз мовного матеріалу свідчить, що терміни-словосполучення, компонентами яких є запозичені слова, складають більшість одиниць, утворених способом синтаксичної номінації, і налічують загалом 406 одиниць, що становить 20,47 % всіх термінів. Терміни-словосполучення, одним із компонентів яких

виступають слова іншомовного походження, нараховують 298 одиниць, що становить 15,02 % всього матеріалу. Питомі термінословосполучення утворюють периферію і складають 109 одиниць, що становить 5,49 % всієї терміносистеми. Результати аналізу свідчать, що інтернаціональні терміноелементи відіграють домінуючу роль у синтаксичному способі номінації АХБТ.

Активним способом термінологічної номінації є також морфологічний, тобто створення нових термінів за словотвірними моделями, типовими для конкретної мови. Термінологічному словотворенню, яке базується в основному на єдиних для всієї мови закономірностях морфологічного словотворення, притаманні і деякі специфічні особливості, а саме: підвищена продуктивність окремих терміноелементів та більш сувора семантична спеціалізація словотвірних морфем і моделей [7, с. 53]. Серед стандартних терміноелементів високу номінативну активність виявляють греко-латинські морфеми. Широке їх використання в мові науки є ще однією особливістю термінологічної номінації.

Терміни АХБТ, утворені морфологічним способом номінації, складають загалом 568 одиниць, що становить 28,64 % всього мовного матеріалу. Найбільш продуктивною виявилася сполучуваність запозиченої основи і греко-латинського терміноелементу. Обсяг утворених у такий спосіб термінів складає 511 одиниць, що становить 25,77% всієї терміносистеми. Низьку продуктивність виявляють питомі терміноелементи в сполученні з питомими основами, що свідчить про перевагу інтернаціонального фактору над національним також і в морфологічному способі номінації АХБТ. Питомі терміни окресленої групи складають 31 одиницю, що становить 1,56 % всього матеріалу. Заслуговують уваги також гібридні утворення – слова, складені одночасно з національних та інтернаціональних морфем. Аналіз їх позиційної подібності і відмінності показав, що для АХБТ типова сполучуваність іншомовної основи і питомого афікса, і зафіксовано лише один приклад терміна, в якого афікс – іншомовний, а основа є питомою морфемою. Обсяг гібридних термінів, утворених афіксальним способом номінації, складає 26 одиниць, що становить 1,31 % всього мовного матеріалу. У процесі окресленого способу номінації беруть участь переважно постпозитивні питомі форманти: -ing, -ness, -hood, -ship, -dom, а у прикладі сполучення питомої основи й іншомовного

афікса – препозитивний формант arch-. Наприклад, *anointing* – помазання, *Christendom* – християнський світ, *apostleship* – апостольське служіння, *priesthood* – священство, *lasciviousness* – похитливість, *archfiend* – сатана, князь темряви та інші. Гібридні утворення викликають інтерес ще й у тому плані, що вони відбивають ступінь засвоєння мовою тієї чи іншої запозиченої морфеми. Наявність у мові (в тому числі й у термінології) слів-гібридів є свідченням повного прийняття мовою запозиченої морфеми [1, с. 178].

Побутує думка про те, що якщо гібриди – це утворення, які виникають саме в мові-реципієнті, то слова, що складаються лише із запозичених морфем, можуть членуватися в ній на морфеми, однак випадки власного словотвору є суперечними і виникають лише в термінології при свідомому терміноутворенні [1, с. 178].

До числа діючих способів номінації в термінологічній лексиці, як показав наш аналіз, можна зарахувати і словоскладання, тобто утворення нових термінів шляхом об'єднання в одне ціле двох і більше основ. Використання словоскладання як способу номінації нових термінологічних одиниць зумовлене здатністю однією цільнооформленою одиницею виражати складні поняття, тому, з одного боку, складні слова є реалізацією намагання носіїв мови до економії мовних засобів, а з іншого – до найбільш повної передачі диференційних властивостей нових понять і реалій. Словоскладання, за нашими спостереженнями, є найменш продуктивним способом номінації в АХБТ, проте і в ньому виявляється взаємодія національного й інтернаціонального. Група складних слів, які за своїм компонентним складом належать до питомих та гібридних, складає відповідно 20 одиниць (1,01 % всіх термінів) і 22 одиниці (1,11 % всіх термінів), а складні терміни, утворені на основі запозичених слів, складають 51 одиницю (2,57 %). Прикладом словоскладання як способу термінологічної номінації є такі терміни: *God-Man* (OE + OE) – Боголюдина, *Passiontide* (Fr + OE) – останні два тижні перед Пасхою, *altar-bread* (Fr + OE) – хліб причастя, *anthropomorphology* (Gr + Gr) – антропоморфологія (використання для опису Бога слів і термінів, якими описують людину).

Досить актуальним способом номінації в науковій сфері слід визнати семантичний спосіб, який полягає у використанні загально-вживаних слів у функції терміна. Напевно, немає жодної терміносистеми, до складу якої не входили б як терміни слова загальноліте-

ратурної лексики. У вітчизняному термінознавстві використання загальноновживаних слів у функції терміна відоме як процеси термінологізації та транстермінологізації, які по суті є відповідно семантичною та термінологічною конверсією. Г. Рондо відносить ці термінотворчі прийоми до внутрішніх запозичень, протиставляючи їх зовнішнім запозиченням, до яких зараховує прямі та запозичення з морфологічними трансформаціями [8, с. 129].

Використання загальноновживаних слів у функції терміна базується на узагальненій природі слова і потенційних можливостях, закладених у його змістовній структурі. Лексичне значення загальноновживаного слова через відображене в ньому “побутове” поняття, отримане в результаті практичного пізнання світу, або з’єднується з новим термінологічним значенням без особливих семантичних зсувів, або спеціалізується в результаті різних видів переносу основного значення [9, с. 149].

Аналіз показав, що термінологізація загальноновживаних слів може відбуватися в результаті різних мовних процесів. Один із них – звуження значення. Так, В.М. Прохорова вважає, що процес звуження значення є переміщенням назви одного поняття на інше, що здійснюється на основі спільності всіх властивостей загальноновживаного поняття при наявності у звуженого поняття додаткових властивостей [4, с.79]. Зазначимо, що в таких випадках основні диференційні властивості двох понять однакові, однак для спеціальної лексичної одиниці в терміносистемі мають місце й інші, релевантні для цього поняття, але нехарактерні для загальноновживаного слова властивості. Процес термінологізації загальнолітературних слів у результаті звуження їх значення в досліджуваному мовному матеріалі зафіксовано в 22 питомих термінах. Наприклад, слово *elder* в давньоанглійській мові вживалося спочатку зі значенням “old”, потім “parent, ancestor”, а з XIV ст. це слово позначає поняття “presbyter (пресвітер)”; вперше слово *elder* було використано в християнсько-богословському значенні Тіндейлом при перекладі грецького слова *πρεσβύτερος* “пресвітер” в Новому Заповіті та Уїкліфом при перекладі Вульгати для передачі латинських слів *L. senior, senatus* зі значенням “старший, старшина”. Аналогічно, внаслідок переосмислення слів рідної мови в душі нової християнської релігії, процес термінологізації мав місце і в інших загальноновживаних словах, таких як *awakening (the act of*

waking from sleep – revival), **the Father** (a male parent – God the Father, the first person of the Trinity), **heaven** (sky, firmament – habitation of God and angels), **the Law** (body of rules – rules given by God to Moses), **worship** (respect shown – veneration of a power held divine) (всього 22 од.).

І навпаки, розширення значення спостерігаємо у слова **the Lord** “master, ruler”, яке в АХБТ позначає поняття “the Deity, God”, тобто господар та правитель і над земними, і над небесними речами.

Аналіз мовного матеріалу також показав, що в корпусі термінів АХБТ, утворених семантичним способом, є група запозичених слів, які пройшли процес термінологізації вже на ґрунті англійської мови. Наприклад, за даними етимологічного словника, слово **confirm** увійшло до складу лексики англійської мови зі значенням “settle, establish” і набуло вторинне, “термінологічне” – “administer confirmation to a bishop”, слово **satisfaction** із первинним значенням “performance by a penitent of penal and meritorious acts enjoined by his confessor” у термінологічному вживанні означає “atonement made by Jesus Christ for sin”, слово **covenant** із загальноновживаним значенням “mutual agreement” у результаті термінологізації означає “divine contract with mankind”. Слід особливо підкреслити, що переважна більшість термінів-слів АХБТ іншомовного походження, яка зафіксована в етимологічних словниках, є носієм термінологічних значень окресленої терміносистеми, тобто була створена для позначення християнсько-богословських понять у різні хронологічні періоди. Однак проведене дослідження виявило 35 іншомовних термінів, у яких термінологічне значення вторинне, наприклад: **commune** (communicate, esp. orally – hold spiritual intercourse), **office** (duty, service – form of divine service), **minister** (subordinate officer – one engaged in the celebration of worship or officially charged with spiritual functions), **the Supper** (the last meal of the day – Eucharist) та інші.

Дослідження різногалузевих термінологій свідчать, що слово набуває термінологічного значення також шляхом його метафоричного вживання. У цьому випадку між терміном і загальноновживаним словом існує подвійна взаємозалежність: загальноновживане слово набуває нового значення, образного, переносного [1, с. 101]. Метафора – це спосіб пізнання однієї речі в термінах іншої, а основна функція метафори, на думку вчених, полягає в забезпеченні розу-

міння. У нашому матеріалі, метафоричне вживання слів загальнолітературної мови для позначення християнсько-богословських понять на прикладі питомих термінів зафіксовано у 19 випадках. Так, слова *bride* “наречена” та *bridegroom* “наречений” позначають поняття “*the Church, the bride of Jesus Christ*” та “*Jesus Christ, the bridegroom of the Church*”, які відображають статус церкви, зарученої з Христом, яка через освячення готується до Його Другого приходу. Загальнолітературне слово *Body* позначає поняття “*bread of the Eucharist*”, що є символом тіла Христа. А слова *flock* “*band or company, esp. of (domestic) animals*” та *fold* “*enclosure for domestic animals*” означають “*a group of people who regularly attend a church*”.

Окрім розглянутих вище способів утворення термінів (звуження, розширення значення і метафоризація), необхідно виокремити метонімію, яка виражається в суміжності позначуваних предметів, дій, властивостей. Метафора і метонімія, вважають Дж. Лакофф та М. Джонсон, є різними видами процесів. Проте метонімія, якій притаманна в основному референційна функція, дозволяє одній сутності замінити іншу. Метонімія служить тим же цілям, що й метафора, і використовується в подібний спосіб, але вона дозволяє точніше сконцентруватись на конкретних сторонах того, що позначається [10, с. 62]

Метонімічний зсув при утворенні терміна сприяє найбільшому прояву адекватності між формою та змістом, зберігає внутрішню форму слова в “чистому вигляді”. Терміни, утворені шляхом метонімічного переносу, конкретні і точні, чому значною мірою сприяє суворі систематизація у сфері фіксації й обмежена сфера використання [11, с. 68]. Метонімічний зсув унаслідок термінологізації виявлено в загальноновживаних питомих та запозичених словах аналізованої терміносистеми, наприклад: *atonement* (*satisfaction or reparation made by giving an equivalent for an injury – in theology, the expiation of sin made by the obedience and personal sufferings of Christ*), *the Audit* (*an examination of an account or of accounts, with a hearing of the parties concerned, by proper officers, or persons appointed for that purpose – the Day of Judgment*), *judgment* (*the act of judging, or the process of examining facts and arguments – the final trial of the human race, when God will decide the fate of every individual, and award sentence according to justice*) (6 од.).

Результати семантичного способу термінологічної номінації в АХБТ свідчать про його невисоку продуктивність порівняно з іншими, оскільки загальний обсяг утворених цим способом термінів складає 91 одиницю, що становить 4,58 % всього матеріалу. Однак семантичний спосіб, безперечно, відіграє важливу роль у термінологічній номінації, оскільки терміни, утворені способом семантичної трансформації, вирізняються серед інших одиниць тісним зв'язком із загальнолітературною мовою та легкістю запам'ятовування [7, с. 52].

Важливо зауважити, що семантичний спосіб термінотворення в сучасній мові науки відрізняється від загальнолітературної тим, що в останній семантичне перетворення є результатом тривалої еволюції слова. У термінологічному словотворенні цей спосіб має якісно інший характер. Відбувається пристосування наявних слів без тривалої еволюції: слово підлягає семантичному перетворенню, а потім набуває й інші граматичні і лексичні характеристики [12, с.102].

Велика група термінів, яка складає 418 одиниць (21,07 %), – це прості іншомовні слова, які є носіями первинних християнських понять. Як свідчить етимологічний словник, ці терміни виникли в мові-основі для позначення християнсько-богословських реалій, що дає підставу говорити про запозичену номінацію як один зі способів термінологічної номінації.

Результати дослідження способів термінологічної номінації АХБТ з урахуванням взаємодії національного й інтернаціонального факторів показані у таблиці 1 та зображені на рисунку 2.

Таблиця 1

**Кількісні параметри способів термінологічній номінації
англійської християнсько-богословської терміносистеми
з урахуванням взаємодії генетичних факторів**

Спосіб номінації \ Генетичні фактори	Синтаксичний	Морфологічний	Семантичний	Слово-складання	Запозичення	Всього
Запозичені терм.	406	511	42	51	418	1428
Гібридні терміни	298	26	2	22	-	348
Питомі терміни	109	31	47	20	-	207
Всього	813	568	91	93	418	1983

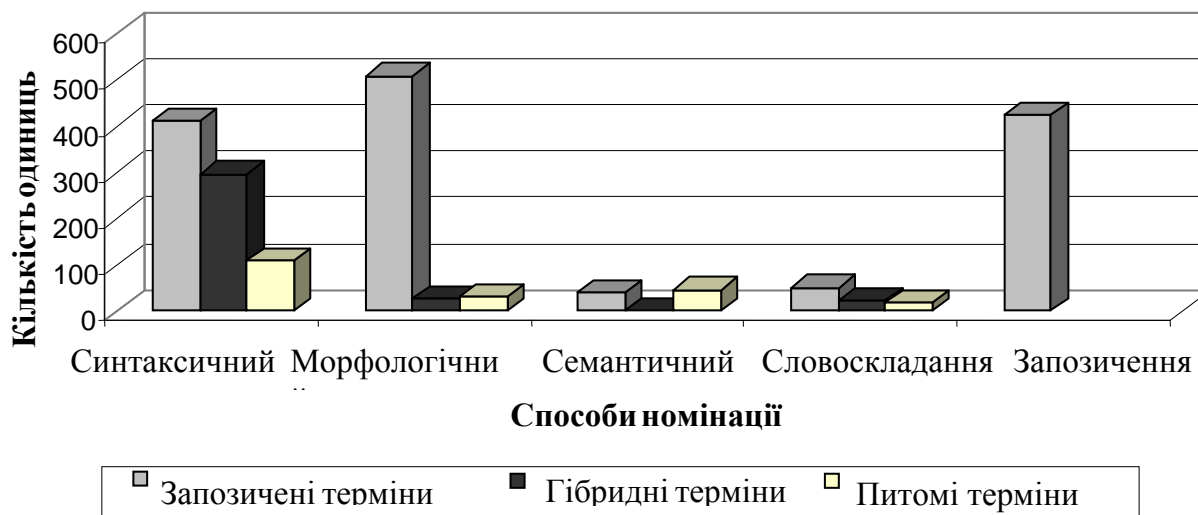

Рис. 2. Взаємодія інтернаціонального та національного факторів у термінологічній номінації АХБТ.

Отже, англійська християнсько-богословська терміносистема є прикладом зрілої за терміном функціонування та рівнем сформованості понятійного апарату терміносистеми, яка має яскраво виражений інтернаціональний характер і виявляє тісну взаємодію національного та інтернаціонального факторів у всіх її способах номінації. Інтернаціональний чинник переважає у синтаксичному і морфологічному способах термінологічної номінації та словоскладанні, як способі, властивому АХБТ. Джерелами формування англійської християнсько-богословської терміносистеми є національна й іноземні загальнолітературні мови.

Подальша перспектива дослідження – вивчення семантичних відношень у понятійному корпусі англійської християнсько-богословської терміносистеми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах / [Симоненко Л. О., Соколова С. О., Короненко І. В. та ін.].– К. : Наук. думка, 1993. – 237 с. – (Мовознавство).

2. Володина М. Н. Национальное и интернациональное в процессе терминологической номинации / М. Н. Володина. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1993. – 112 с.
3. Шиманская И. Э. Терминологические инновации в области современной архитектуры (на материале англоязычной научной периодики) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук. : спец. 10.02.04 “Германские языки” / И. Э. Шиманская. – Киев, 1990. – 24 с.
4. Прохорова В. Н. Русская терминология (лексико-семантические образования) / В. Н. Прохорова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1996. – 125 с.
5. Павлова О. И. Особенности терминологической номинации в английском, французском, русском и украинском языках / О. И. Павлова // Мова і культура (Науковий щорічний журнал) / гол. ред. Д. С. Бурого. – К. : Видавничий Дім Дмитра Бурого, 2005. – Вип. 8. – Т. V. Ч. 1. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. – С. 111-117.
6. Авербух К. Я. Общая теория термина: комплексно-вариологический поход : дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.19. / К. Я. Авербух. – Иваново, 2005. – 324 с.
7. Новикова Н. В. Основные способы и модели образования терминов / Н. В. Новиков // Лингвистический аспект стандартизации терминологии / отв. ред. Е. Н. Ширяев. – М. : Наука, 1993. – С. 47 – 73.
8. Rondeau G. Introduction à la terminologie / Rondeau G. – Montréal : Centre Educatif et Culturel inc, 1981. – 227p.
9. Левковская К. А. Теория слова, принципы её построения и аспекты изучения лексического материала / К. А. Левковская. – [изд. 2-е, стереотипное]. – М. : КомКнига, 2005. – 296 с.
10. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон ; пер. с англ. ; под ред. А. М. Баранова. – М. : Эдиториал УРСС, 2004. – 256 с.
11. Коготкова Т. С. Национальные истоки русской терминологии / Т. С. Коготкова. – М. : Наука, 1991. – 120 с.
12. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания / В. П. Даниленко. – М. : Наука, 1977. – 246 с.